

LIMBAŽU NOVADA PAŠVALDĪBA

Reģ. Nr. 90009114631; Rīgas iela 16, Limbaži, Limbažu novads LV-4001;
E-pasts pasts@limbazunovads.lv; tālrunis 64023003

Limbažos

20.10.2025 Nr. 4.8.3/25/2256N

Vides pārraudzības valsts birojam

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045

Nosūtīšanai e-adresē

Valsts vides dienestam

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045

Nosūtīšanai e-adresē

Enerģētikas un vides aģentūrai

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045

Nosūtīšanai e-adresē

Klimata un enerģētikas ministrijai

Latgales iela 165, Rīga, LV-1019

Nosūtīšanai e-adresē

Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijai

Peldu iela 25, Rīga, LV-1494

Nosūtīšanai e-adresē

SŪDZĪBA

Limbažu novada pašvaldība (turpmāk – Pašvaldība), pamatojoties uz likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 26. panta otro daļu, **iesniedz sūdzību par ietekmes uz vidi novērtējuma ierosinātāja SIA “Latvijas vēja parki”, reģistrācijas numurs: 40203415150 un ietekmes uz vidi novērtējuma izstrādātāja SIA “Enviroprojekts”, reģistrācijas numurs: 40003683283, (turpmāk arī - Izstrādātājs) rīcību ietekmes uz vidi novērtējuma procesā saistībā ar paredzēto darbību: vēja elektrostaciju parka “Limbaži” un tā saistītās infrastruktūras projekta īstenošanai Limbažu novada Salacgrīvas un Viļķenes pagastā (turpmāk arī – VES parks).**

Attiecībā uz kompetento institūciju šādas sūdzības izskatīšanai Pašvaldība uzskata par būtisku norādīt, ka likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 26. panta otrās daļas 1. punkts, kopsakarā ar likuma 6. panta pirmo daļu reglamentē, ka to izskata Vides pārraudzības valsts birojs. Šī tiesību norma ir spēkā, taču vienlaikus Ministru kabineta 2024. gada 17. decembra rīkojums Nr.1191 “Par Vides pārraudzības valsts biroja un Būvniecības valsts kontroles biroja reorganizāciju” paredz reorganizēt Vides pārraudzības valsts biroju, tā uzdevumus enerģētikas politikas administrēšanas jomā nododot Enerģētikas un vides aģentūrai (rīkojums paredz, ka Vides pārraudzības valsts biroja nosaukums ir Enerģētikas un vides aģentūra).

Lai gan tika veikta Vides pārraudzības valsts biroja reorganizācija, joprojām ir spēkā Ministru kabineta 2004. gada 6. janvāra noteikumi Nr. 4 “Vides pārraudzības valsts biroja nolikums”, kura 2. punktā cita starpā noteikts, ka Vides pārraudzības valsts birojs veic likumā “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” noteiktās funkcijas un uzdevumus, no kā secināms, ka arī minētā likuma 26. panta otrās daļas 1. punktā noteiktos uzdevumus.

2025. gada 26. augustā stājās spēkā Ministru kabineta 2025. gada 26. augusta rīkojums Nr. 533 “Par Enerģētikas un vides aģentūras pievienošanu Valsts vides dienestam”, saskaņā ar kuru nolemts ar 2025. gada 1. oktobri likvidēt Klimata un enerģētikas ministrijas padotībā esošo Enerģētikas un vides aģentūru, pievienojot to Valsts vides dienestam. Tajā pašā laikā konstatējams, ka attiecībā uz Valsts vides dienesta funkcijām un uzdevumiem pēdējie grozījumi Ministru kabineta 2004. gada 23. novembra noteikumos Nr. 962 “Valsts vides dienesta nolikums” ir izdarīti 2015. gadā, kādēļ pamatoti secināms, ka tie neaptver tiesisko regulējumu, kas būtu saistīti ar Enerģētikas un vides aģentūras pievienošanu Valsts vides dienestam.

Likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 26. panta 2. punkts tā spēkā esošajā redakcijā paredz, ka ikvienam ir tiesības iesniegt sūdzību Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai par kompetentās institūcijas lēmumu, izskatot šīs daļas 1. punktā minēto sūdzību, taču atbilstoši Ministru kabineta 2024. gada 7. jūnija rīkojumam Nr. 446 “Par Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas un Klimata un enerģētikas ministrijas reorganizāciju” noteikts, ka ar 2024. gada 1. jūliju Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas nosaukums ir Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija (*sk. kopsakarā ar Ministru kabineta 2024. gada 3. septembra noteikumiem Nr. 586 “Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas nolikums”*), vienlaikus nosakot, ka Klimata un enerģētikas ministrija ar 2024. gada 1. jūliju pārņem no Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas vides aizsardzības politikas jomu (*tostarp funkcijas ietekmes uz vidi novērtējuma jomā*). Tomēr, apskatot Ministru kabineta 2022. gada 20. decembra noteikumus Nr. 817 “Klimata un enerģētikas ministrijas nolikums”, konstatējams, ka pēdējie grozījumi izdarīti 2023. gadā, no kā, savukārt secināms, ka noteikumos nav ietverts tiesiskais regulējums attiecībā uz Klimata un enerģētikas ministrijas kompetenci, funkcijām un uzdevumiem vides aizsardzības politikas jomā (*tostarp funkcijas ietekmes uz vidi novērtējuma jomā*).

Šādos apstākļos, kad tiesiskais regulējums skaidri un nepārprotami nereglementē, kurai likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 26. panta pirmās daļas 1. punktā minētajai kompetentajai institūcijai ir iesniedzama sūdzība, Pašvaldība, vadoties uz šobrīd spēkā esošajiem ārējiem normatīvajiem aktiem, to iesniedz Vides pārraudzības valsts birojā, Valsts vides dienestam, Enerģētikas un vides aģentūrai, Klimata un enerģētikas ministrijai un Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijai, lūdzot nodrošināt, ka kompetentā institūcija šo sūdzību izskata likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 26. panta kārtībā.

SIA “Enviroprojekts”, reģistrācijas numurs: 40003683283, izstrādāja ietekmes uz vidi novērtējumu (turpmāk arī – Novērtējums) paredzētajai darbībai – VES parka īstenošanai Limbažu novada Salacgrīvas un Viļķenes pagastā. Novērtējums izstrādāts, pamatojoties uz Vides pārraudzības valsts biroja 2023. gada 15. augusta lēmumu Nr. 5-03/7/2023 par ietekmes uz vidi procedūras piemērošanu SIA “Latvijas vēja parki” ierosinātajai darbībai – VES parka “Limbaži” un tā saistītās infrastruktūras projekta īstenošanai Limbažu novada Salacgrīvas un Viļķenes pagastā. Ietekmes uz vidi novērtējuma programma Nr.5-03/7/2023 ir izdota 2023. gada 12. septembrī (ar grozījumiem Nr.5-02-1/3/2024 2024. gada 10. janvārī un Nr. 5-02-1/61/2024. 2024. gada 20. novembrī). Paredzētās darbības sākotnējā sabiedriskā apspriešana notika no 2023. gada 10. līdz 30. novembrim.

[1] Pašvaldības iebildumi par ietekmes uz vidi novērtējuma procesā pielautajiem pārkāpumiem:

[1.1] No likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 26. panta pirmās daļas izriet, ka jebkurš ietekmes uz vidi novērtējuma procesā pieņemts lēmums, darbība vai bezdarbība nedrīkst pārkāpt

vai ignorēt normatīvajos aktos noteiktās sabiedrības tiesības uz informāciju vai līdzdalību. Jautājumā par sabiedrības tiesībām uz informāciju vai līdzdalību pārbaudāms, vai ierosinātais ir izpildījis normatīvajos aktos noteiktos sabiedrības informēšanas pasākumus, kā arī organizējis nepieciešamos pasākumus sabiedrības viedokļa uzklauššanai (*sk. Latvijas Republikas Senāta 2018. gada 7. maija sprieduma lietā Nr. SKA-356/2018, A420168915 10. punktu*).

Attiecībā uz paredzēto darbību būtiski ņemt vērā, ka ietekmes uz vidi novērtējuma laikā un paredzētās darbības akcepta laikā **kompetentajām iestādēm ir jāizvērtē, kāda tieši ietekme uz vidi būs paredzētajai darbībai, jāapsver tādi darbības īstenošanas veidi, kas mazāk skartu vidi un cilvēkus, kā arī visbeidzot saprātīgi jāizšķiras par to, vai un kādas paredzētās darbības atlaut īstenot** (*sk. Latvijas Republikas Senāta 2017. gada 20. decembra sprieduma lietā Nr. SKA-236/2017, (A420581811) 13. punktu, 2015. gada 20. aprīļa sprieduma lietā Nr. SKA-47/2015 (A420407011) 12. punktu, 2018. gada 7. maija sprieduma lietā Nr. SKA-356/2018 (A420168915) 9. punktu*).

[..] paredzētās darbības akceptēšana vai neakceptēšana neapšaubāmi citstarp ietver arī politiska rakstura apsvērumus – tā kā **paredzētā darbība var ietekmēt gan ar pašvaldības attīstību, gan ar vides aizsardzību un ar pašvaldības iedzīvotāju interesēm saistītus jautājumus**, šā lēmuma pieņemšanai jābūt atšķirīgu interešu saskaņošanas rezultātam (*sk. Senāta 2012. gada 10. aprīļa lēmuma lietā Nr. SKA-320/2012 (A42683508) 8. punktu, 2020. gada 10. jūlija sprieduma lietā Nr. SKA-317/2020 (A420301716) 6. punktu*).

Tas nozīmē to, ka šajā procesā ekonomiskās un sociālās intereses ir taisnīgi jālīdzsvaro ar vides aizsardzības interesēm, tās ir jāsamēro tādējādi, **lai visas intereses tiktu ņemtas vērā un tiktu saskaņotas kā vienlīdz svarīgas**. Tas ietver apsvērumus par darbības ietekmi uz piegulošajiem nekustamajiem īpašumiem, tur dzīvojošiem iedzīvotājiem, uzņēmējdarbības vidi un attīstību, gan respektējot esošo situāciju un paredzētās darbības iekļaušanos esošajā apbūvē, gan vienlaikus raugoties arī no nākotnes perspektīvas, kas konkretizēta teritorijas plānošanas dokumentos (*sk. Latvijas Republikas Senāta 2021. gada 17. maija sprieduma lietā Nr. SKA-174/2021 ((A420135817) 10. punktu*).

Sabiedrības tiesības uz informāciju vai līdzdalību starptautiski nostiprinātas Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisijas konvencijā „Par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju vērsties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem” jeb Orhūsas Konvencijā, kas ir daudzpusējs starptautisks nolīgums starptautiskajās vides tiesībās. Orhūsas konvencija noteic sabiedrības un valsts pārvaldes iestāžu sadarbību ar vidi saistītos jautājumos – tiesības piekļuvei tiesu iestādēm, tiesības pieprasīt un saņemt vides informāciju un tiesības piedalīties lēmumu pieņemšanā ar vidi saistītajos jautājumos.

Nacionālā līmenī sabiedrības tiesības uz informāciju vai līdzdalību ir nostiprinātas Vides aizsardzības likuma 8. un 9. pantā, no kura izriet, ka šādas tiesības sabiedrība īsteno arī paredzētajai darbībai ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā. Mērķus un uzdevumus, ko mūsdienā sabiedrībai izvirza vides tiesības, var sasniegt, vienīgi cieši līdzdarbojoties valstij, pašvaldībām, kā arī nevalstiskajām organizācijām un privātajam sektoram (*Satversmes tiesas 2008. gada 17. janvāra sprieduma lietā Nr. 2007-11-03 11. punkts*). Tādēļ **aktīva un patiesa, nevis formāla sabiedrības līdzdalība** ir svarīga, lai nodrošinātu pieņemto lēmumu īstenošanu un atbilstību labvēlīgas vides standartam (*Orhūsas konvencija: piemērošanas ceļvedis. Dānija, 1998., 85.–86. lp., publiski pieejama tīmekļa vietnē: <https://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/pp/implementation%20guide/english/part2.pdf>*).

Šajā sakarā Senāts uzsver, ka Vides aizsardzības likums un Orhūsas konvencija par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem līdzās sabiedrības tiesībām iebilst pret lēmumiem, kas rada (var radīt) nelabvēlīgu ietekmi uz vidi aizsargā arī sabiedrības tiesības saņemt informāciju, kas saistīta ar vides jautājumiem, un piedalīties ar vidi saistītu lēmumu pieņemšanā. Visas minētās tiesības uzskatāmas par vienlīdz nozīmīgiem procesuālajiem elementiem Latvijas Republikas Satversmes 115. pantā nostiprināto tiesību uz labvēlīgu vidi efektīvā nodrošināšanā (*Senāta 2018. gada 20. decembra sprieduma lietā Nr. SKA-506/2018, A420237615 9. punkts*).

Pašvaldība vairākkārtēji ir lūgusi veikt Novērtējuma precizējumus un papildinājumus, piem., izvērtēt VES parka ietekmi uz tūrismu, t.sk. tūrisma objektiem un tūrisma pakalpojumu sniedzējiem, izvērtēt VES parka fizikālo ietekmi 3 km rādiusā, samazināt VES parka ietekmi uz ainavu kultūrvēsturisko objektu apkārtnē.

Izstrādātājs šos Pašvaldības ierosinājumus ir ignorējis un norādījis, ka tiem ir tikai rekomendējošs raksturs līdzīgi kā ainavu ekspertu secinājumiem. Attiecīgi Pašvaldība nevar izpildīt savu pilnvarojumu – pārstāvēt savu iedzīvotāju intereses.

[1.2] VES parka ietekme uz iedzīvotāju veselību:

Pašvaldība uzskata par būtisku norādīt, ka attiecībā uz VES parka ietekmi piesārņojuma radīšanā Augstākā tiesa Īrijā 2025. gadā pasludinājusi spriedumu VES parka izveidē Īrijas teritorijā lietā *Raymond Byrne and Lorna Moorhead*. Šajā lietā tiesa identificējusi 10 VES parkam raksturīgās un ietekmi uz cilvēka veselību izraisošas īpašības, kuras rodas, to ekspluatējot, un kā tās noteiktos apstākļos ietekmē vai var ietekmēt cilvēka veselību (*sk. sprieduma 37. – 57. punktu*), proti:

1. Skaļums: pirmā pazīme ir trokšņa skaļums, ko mēra decibelos un kā šo trokšņa skaļumu uztver cilvēka auss.
2. Tonis vai frekvence: otrā pazīme ir skaņas tonis vai frekvence, ko mēra hercos. Atzīts, ka zemas frekvences troksnis ir ievērojami vairāk traucējošs cilvēka ausij, nekā vidēja līdz augstas frekvences troksnis.
3. Amplitūdas modulācija: trešā pazīme ir trokšņa modulācija, kas arī ir atzīta kā VES parka traucējoša pazīme (*švīkstoša, šņākstoša skaņa*).
4. Dažādas skaņas no viena un tā paša skaņas avota: ceturtā pazīme ir tas, vai vienlaikus no viena avota izplatās dažādi trokšņi, kas pārklājas. Tas var palielināt kopējā trokšņa traucējošo ietekmi uz cilvēka dzirdi.
5. Mainīgums: piektā pazīme ir tā, vai ir vai nav izmaiņas iepriekš minētajās pazīmēs, kas var piesaistīt cilvēka uzmanību.
6. Neparedzamas vai neprognozējamās izmaiņas: sestā pazīme ir, ka izmaiņas vai skaņas var būt neprognozējamās, nepastāvīgas vai nejaušas. Tas var traucēt, jo cilvēka ausis un uzmanība tiek pievērsta nenoteiktām vai neprognozējamām skaņām.
7. Tonāls troksnis: septītā pazīme ir tas, vai izstarotais troksnis ir tonāls. Tonāls troksnis ir troksnis, kura enerģija galvenokārt ir ietverta 1/3 oktāvas diapazonā. Tonāls troksnis var būt īpaši traucējošs.
8. Trokšņa ilgums: astotā pazīme ir trokšņa ilgums un tas, vai ir pārtraukumi un pārtraukumi. Traucējošs troksnis, kas rodas tikai ļoti īsu laiku un tikai reti vai sporādiski, var būt ievērojami mazāka ietekme uz cilvēkiem, kas dzīvo tuvumā, salīdzinot ar troksni, kas turpinās ilgāku un ievērojamāku laiku, piemēram, ilgus periodus dienas vai nakts laikā.
9. Trokšņa laiks: devītā pazīme, kas var ietekmēt traucējumu līmeni, ir trokšņa laiks dienas laikā. Šajā sakarā nakts laiks vai laiks, kas tiek uztverts kā saistīts ar atpūtu vai relaksāciju, piemēram, vakars vai nedēļas nogale, parasti tiek uzskatīts par jutīgāku laiku. Turklāt laiks var būt nozīmīgs tiktāl, ciktāl var būt vairāk vai mazāk citu trokšņu vai skaņu, kas var maskēt vai samazināt vēja turbīnu radītā trokšņa traucējumus.
10. Plašāks konteksts: desmitais faktors ir plašāks konteksts, kādā tiek izmantota vēja elektrostacija. Tas nozīmē, ka ietekmes uz vidi izvērtējumā ir jāņem vērā, vai vide ir tipiski lauku un mierīga vai pilsētas vide, un, ja tā ir pilsētas vide, vai tā ir klusa dzīvojamā zona vai dzīvojamā zona netālu no satiksmes intensīvām ielām vai citām trokšņainām aktivitātēm.

Eksperti minētajā lietā norādīja uz vairākām pazīmēm, kas var parādīties, ja persona ilgstoši ir pakļauta troksnim:

- 1) Sensibilizācija un vājināšanās: Pirmā pazīme ir sensibilizācija. Šajā scenārijā persona, kas regulāri tiek pakļauta īpaši kairinošam troksnim, kļūst un tas ir vispārēji atzīts, jutīga

pret troksni. Citiem vārdiem sakot, persona ir vairāk noskaņota pamanīt troksni un uzskatīt to par kairinošu. Tas ir pretstatā pieradumam, kad persona var pierast pie trokšņa, kas ir regulārs, nemainīgs un paredzams;

- 2) Ēnu mirgošana: Ēnu mirgošana tiek atzīta par potenciālu traucējošu faktoru vēja parku tuvumā dzīvojošajiem iedzīvotājiem. Ēnu mirgošana rodas, kad atkarībā no saules stāvokļa attiecībā pret vēja turbīnām tuvumā dzīvojošie iedzīvotāji redz strauju gaismas mirgošanu.

Pašvaldība secina, ka Novērtējumā iepriekšminētie trokšņa un tā modulācijas ietekme ir izvērtēta daļēji – ir novērtēts paredzētās darbības radītā trokšņa skaļums un summārais trokšņa novērtējums.

[1.3] VES parka ietekme uz ainavu:

[1.3.1] Pašvaldība pielikumā pievieno Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas 2025. gada 10. jūlija vēstuli Nr. 1-15/3363, kas ir adresēta biedrībai “Nākotne Ziemeļvidzemē”, un kurā ministrija sniedza savu viedokli par ainavu plānošanas politiku ietekmes uz vidi novērtējuma VES parka īstenošanai aspektā.

Pašvaldība uzskata, ka ietekmes uz vidi novērtējuma laikā nav ņemtas vērā ainavu eksperta atzinumā ietvertās rekomendācijas. Lai arī atzinums nav saistošs, ministrija norādījusi, ka tā rekomendācijas ir ņemamas vērā lēmumu pieņemšanas procesā.

Pašvaldība uzskata, ka ietekmes uz vidi novērtējuma laikā nav ņemtas vērā ainavu eksperta viedoklis par paredzētās darbības atbilstību “Ainavu politikas ieviešanas plānam 2024.-2027. gadam” (turpmāk – Ainavu plāns). Novērtējumā nav ievērots balanss starp enerģētiku, tūrismu un vides aizsardzību, kura nozīmīgumu uzsver ministrija vēstulē. Nav ņemts vērā Ainavu plānā noteiktais, ka aktivitātes atjaunojamās enerģijas ieguvei jāīsteno, rūpīgi izvērtējot un ņemot vērā ainaviski vērtīgās teritorijas un to pārvaldības nosacījumus.

[1.3.2] Pašvaldība pielikumā pievieno Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas 2025. gada 26. augusta vēstuli Nr. 1-17/4167, kas ir adresēta biedrībai “Nākotne Ziemeļvidzemē”, un kurā ministrija sniedza savu viedokli VES parka īstenošanas ietekmi uz Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta ainaviskajām teritorijām.

[1.3.3] Pašvaldība norāda, ka plānotās 12 vēja turbīnas VES parkā un viena vēja turbīna īpašumā “Senlejas” būs kā dominante ierastajā ainavā un būtiski ietekmēs ainaviski vērtīgās teritorijas, kādēļ paredzama būtiska negatīva ietekme.

[1.4] VES parka ietekme uz Vidzemes lībisko kultūrtelpu:

Vidzemes lībiskās kultūrtelpas vadītāja PhD Lolita Ozoliņa Pašvaldībai iesniegusi viedokli ar argumentiem par VES parka ietekmi uz Vidzemes lībisko kultūrtelpu. Proti, VES parka īstenošana Limbažu novadā nebūtu pieļaujama, pamatojoties uz minēto:

1) vizuālā un ainaviskā ietekme:

Kā liecina vairāki pētījumi, lieljaudas vēja turbīnas ir vizuāli dominējošas un var būtiski mainīt tradicionālās kultūrainavas raksturu septiņās vienlaikus ainaviski nozīmīgās vietās, piemēram, vietējā, reģionālā un nacionālā nozīmes kultūras pieminekļu atrašanās vietās, lauksaimniecības teritorijās, vēja turbīnas var radīt estētisku konfliktu un samazināt tūrisma un vietējo iedzīvotāju kultūras pieredzi. Iepriekš 2025. gada 23. maija vēstulē, kas adresēta Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldei un Limbažu novada pašvaldībai, Vidzemes lībiskās kultūrtelpa norādīja, ka ietekmes uz vidi novērtējumā ir konstatētas būtiskas nepilnības, tostarp, ar faktu sagrozišanu, tādēļ norāda, ka nepiekrīt projekta D daļas pievienošanai bez papildus ietekmes uz vidi novērtējuma sagatavošanas un publiskās apspriešanas. Vidzemes lībiskais centrs (kultūras biedrības “Make Art” struktūrvienība, iepazīstoties ar projekta Novērtējumu, norāda, ka Limbažu novada, Salacgrīvas pagastā esošās kultūrvēsturiskās vērtības tiks būtiski ietekmētas. Aicināti ievērot un ņemt vērā visus ainavu eksperta ieteikumus, kas minēti Novērtējuma 9. pielikumā “Ainavu novērtējums”. Vēja parki vizuāli sadala vēsturisko dabas ainavu, sadalot to fragmentos,

kas samazina kultūrvēsturisko objektu konteksta uztveri un apgrūtina saglabāšanas stratēģijas īstenošanu, kas ir viens no Vidzemes lībiskās kultūrtelpas ilgtermiņa mērķiem.

2) Ietekme uz kultūras mantojumu:

Nemateriālā kultūras mantojuma vērtības, kas ietver tradicionālās saimniekošanas prakses, stāstus, rituālus un svētkus, ir nesaraujami un cieši saistīti ar konkrētu kultūrainavu – šajā gadījumā, Vidzemes lībiskās kultūrtelpu, kuras izveidošana ir balstīta Vidzemes lībiešu kultūras mantojuma izpētē, saglabāšanā un popularizēšanā, ko kultūrtelpas dalībnieki veic kopš 2022. gada, saskaņā ar kopīgi izstrādātu un saskaņotu kultūrtelpas attīstības plānu līdz 2027. gadam. Vēja parku projekta izbūve pārmainīs, spēcīgi mazinās saikni starp cilvēkiem un vidi, kurā attīstījušās vairākas saimniekošanas tradīcijas, ietekmēs vietējo iedzīvotāju identitātes apziņu.

Saskaņā ar Pasaules mantojuma un atjaunojamās enerģijas vadlīnijām vēja un saules enerģijas projektiem Pasaules mantojuma kontekstā, kas ir plašāks regulējuma tvērums, sniedz praktiskus ieteikumus ES dalībvalstīm, objektu pārvaldniekiem, plānotājiem, attīstītājiem un citiem iesaistītajiem, kā saskaņot Pasaules mantojuma vietu aizsardzību ar atjaunojamās enerģijas attīstību, īpaši vēja un saules enerģijas projektiem. Ņemot vērā, ka cilvēka izraisītās klimata pārmaiņas ir steidzams globāls izaicinājums ar arvien pieaugošu ietekmi uz vietējām kopienām, dabas un kultūras mantojuma vietām. Atjaunojamās enerģijas projektu īstenošana nedrīkst nonākt pretrunā ar Pasaules mantojuma vietu aizsardzības un labās prakses pārvaldības pienākumiem un tiem atbilstošiem standartiem. Vadlīnijas ietver daudzpusīgākas projekta īstenošanas novērtējuma jomas, kas ir saistītas ar kultūras mantojuma saglabāšanu un nosaka, ka nedrīkst izmantot vienu universālu risinājumu visiem kultūras mantojuma objektiem, katram mantojuma objektam, tā konfigurācija, atrašanās vieta, apkārtnē, jāizvērtē atsevišķi, kā arī jāidentificē, kuri atribūti (arhitektūras, ainavas, ainaviskie skati, vizuālie skati, kultūras vai tradicionālās prakses) ir īpaši jutīgas pret pārmaiņām, ko radīs projektu īstenošana.

Ņemot vērā, ka Vidzemes lībiskās kultūrtelpas ģeogrāfiskais areāls ir mazpētīts, nav veikti arheoloģiskie izrakumi vai apsekojumi, ir teju neiespējami izdarīt secinājumus un novērtēt kultūrtelpas vēsturisko slāņojumu un tās nozīmi Vidzemes reģiona kultūrvēsturiskajā ainavā.

3) Sociālā un kopienas pieņemšana:

Vidzemes lībiskās kultūrtelpas pastāvēšana un attīstība ir atkarīga no vietējo kopienu zināšanām, tradicionālajām saimniekošanas prasmēm un spējām attīstīt, radīt savu kultūrainavu. Piemēram, nēģu zveja Salacgrīvā un Svētupē ir nemateriālā kultūras mantojuma vērtība, kas šogad iekļauta Nacionālajā nemateriālā kultūras mantojuma sarakstā. Šī saimniekošanas ilgtspēja balstās uz mantotām vietējo dzimtu tradicionālajām zvejas praksēm, un tās ilgtspēju stiprina arī ģeogrāfiskās izcelsmes norāde “Salacgrīvas nēģi”, kas ierobežo izcelsmi tieši Salacas un Svētupes baseinos. Konflikti starp enerģētikas attīstības mērķiem un kultūras mantojuma saglabāšanu var radīt sociālu spriedzi, kas savukārt, apgrūtina ne tikai vietējo kopienu, bet arī kultūrtelpas mērķu īstenošanu, tādējādi, arī ietekmējot nacionālās nemateriālās kultūras mantojuma vērtības – Vidzemes lībiskās kultūrtelpas pastāvēšanas ilgtspēju.

Izveidojot apjomīgo vēja parku bez pietiekamas stratēģiskas plānošanas, pastāv risks būtiski mainīt ainavu, ietekmēt vietējo kultūras identitāti un graut nacionālā nemateriālā kultūras mantojuma vērtības dzīvotspēju.

[1.5] VES parka ietekme uz kultūras mantojumu:

Pašvaldība pielikumā pievieno Kultūras ministrijas 2025. gada 20. jūnija vēstuli Nr. 3.3-1/859, kas adresēta biedrībai “Nākotne Ziemeļvidzemē”, un kurā Kultūras ministrija sniegusi viedokli par Novērtējumā minētā VES parka ietekmi uz kultūras pieminekļiem un to aizsardzību.

Kultūras ministrija vēstulē norādījusi uz nepieciešamību veikt papildu kompleksu kultūrvēsturisko vērtību apzināšanu paredzēto darbību zonās, ko Pašvaldība atbalsta. Pašvaldība uzskata, ka Novērtējumā nav ņemtas vērā rekomendācijas konkrētu VES neizvietojamai noteiktās vietās, kā arī ierobežojumi VES augstumam, uz ko norāda Kultūras ministrija vēstulē.

Novērtējumā attiecībā uz kultūras mantojumu ietverti apgalvojumi, kas neatbilst patiesībai, uz ko norādījusi Kultūras ministrija. Pašvaldība piekrīt Kultūras ministrijai un uzskata, ka bija

jāveic detalizēts kultūrvēsturiskās ainavas izvērtējums, ņemot vērā konkrētās vietas ģeogrāfiskos apstākļus un skatu perspektīvas.

[1.6] Par VES parka ietekmi uz izrakteņu iegūšanu karjeros “Stienūži IV” un “Stienūži V”:

Pašvaldība pielikumā pievieno AS “Latvijas valsts meži” (turpmāk – LVM) elektroniski parakstītu vēstuli, kas adresēta biedrībai “Nākotne Ziemeļvidzemē”, un kurā LVM sniedz viedokli par izrakteņu ieguves ilgumu karjeros “Stienūži IV” un “Stienūži V.” Novērtējumā ņemta vērā tikai karjera izstrāde viena gada laikā, bet ne ilgtermiņā.

Pašvaldība vērs uzmanību, ka LVM vēstulē uzsver šajos karjeros iegūstamo minerālo materiālu būtiskumu un ierobežoto pieejamību un Pašvaldība uzskata, ka ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanas laikā tam bija jāpiešķir sevišķa vērība, lai apzinātu ietekmi, kādu VES parka īstenošana un ekspluatācija var radīt turpmākajai šo izrakteņu ieguvei un to ieguves iespējām.

[1.7] Par VES turbīnu izvietojumu:

Novērtējumā norādīts, ka “3.8. *Vēja turbīnu montāžas laukumu izvietojuma jaunaudzēs vai jau esošajos izcirtumos, kā arī maksimāli izmantot un pielāgot jau esošo ceļu infrastruktūru, lai mazinātu teritorijas fragmentāciju un dzīvotņu iznīcināšanu vai pasliktināšanos.*”

Pašvaldība uzskata, ka šī rekomendācija ir izpildīta formāli, jo atsevišķas turbīnas plānots izvietot mežā ar ilgstoši un blīvi apaugušiem kokiem. Jo sevišķi minētais attiecināms uz Z6 vēja turbīnu.

[1.8] Par VES parka radīto troksni:

[1.8.1] Meža teritorijā atbilstoši trokšņu kartējumam tiks pārsniegti VES parka radīto trokšņu rādījumi. Novērtējumā nav ietverti pasākumi, kā tiks veikta trokšņa samazināšana, it sevišķi pūču populācijas aizsardzībai. Novērtējumā nav ietverti pasākumi, kā tiks samazināta vai novērsta negatīvā ietekme uz teritorijā dzīvojošo pūču populāciju.

[1.8.2] Trokšņu izvērtējumā un ietekmē uz dzīvojamām mājām tiek analizēts tikai no viena ražotāja turbīnas modeļa. Tas nedod ieskatu salīdzinošā ietekmē.

[1.9] Par VES parka ietekmi uz tūrisma attīstību un uzņēmējdarbību Limbažu novada administratīvajā teritorijā:

[1.9.1] Ietekmes uz vidi novērtējuma laikā nav veikts ekonomiskās ietekmes izvērtējums attiecībā uz tūrismā izmantojamām naktsmītnēm, lai gan tas bija viens no Pašvaldības nosacījumiem.

[1.9.2] Novērtējumā (6.3.3. punkts) ietekme uz tūrismu ir izvērtēta virspusēji. Aptauja par ūdens tūrismu veikta tikai vienā no laivu iznomātājiem. Nav ņemts vērā, ka pēdējos gados aizvien populārāks kļūst ūdens tūrisms ar SUP dēļiem, kas pieļauj pārvietošanos pa seklākiem ūdeņiem.

[1.9.3] Novērtējumā nav vērtēti riski, kas tiks radīti uzņēmējdarbībai. Piedāvātā kompensācija maksimāli trīs mēnešalgu apmērā ir netaisnīga un nesegs radītos zaudējumus, kā arī ir attiecināma tikai uz privātpersonām.

[1.9.4] Pašvaldība 2025. gada 15. augusta vēstulē norādījusi, ka nepieciešams samazināt ietekmi uz ietekmes zonā esošajām tūrisma naktsmītnēm, taču tas Novērtējumā nav ņemts vērā.

[1.10] Par SIA “Enviroprojekts” rīcību iebildumu izvērtēšanā:

Biedrība “Nākotne Ziemeļvidzemē” 2025. gada 1. oktobrī iesniedza iesniegumus SIA “Enviroprojekts” par VES parka ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma precizēto versiju. SIA “Enviroprojekts” atbildi uz iesniegumiem sniedza 2025. gada 7. oktobra vēstulē Nr. 07/10-25, no kuras izriet, ka SIA “Enviroprojekts” iebildumu vērtēšanai pievērsusies sevišķi formāli, neizvērtējot tos pēc būtības.

[1.11] Pašvaldība pielikumā pievieno savu vēstuli, kas adresēta SIA “Latvijas vēja parki” par SIA “Enviroprojekts” ietekmes uz vidi novērtējuma precizēto novērtējuma ziņojumu, kas Pašvaldībā saņemts 2025. gada 21. jūlijā. Pašvaldība paskaidro, ka vēstulē norādītie iebildumi tā arī joprojām nav ņemti vērā.

[3] Par Pašvaldības tiesībām iesniegt likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 26. panta otrajā daļā minēto sūdzību:

Ikviens tiesīgs iesniegt likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 26. panta otrajā daļā minēto sūdzību.

Pašvaldība atbilstoši Pašvaldību likuma 2. panta pirmajai daļai ir atvasināta publiskā persona – vietējā pārvalde, kura funkciju un uzdevumu izpildes ietvaros rīkojas savas administratīvās teritorijas iedzīvotāju interesēs. Viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir veicināt klimata pārmaiņu ierobežošanu un pielāgošanos tām, taču funkcijas izpildes ietvaros pašvaldībai ir pienākums gādāt arī par iedzīvotāju veselību (*sk. Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 6. un 22. punkts*).

Ievērojot likuma „Par piesārņojumu” 1. panta 7. punktā ietvertu jēdziena „piesārņojums” definīciju, kā arī Novērtējumā ietvertu, pamatoti secināms, ka VES rada piesārņojumu (troksnis, vibrācijas, mirgošanas efekts) un ietekmē gan vidi, gan cilvēkus. Pašvaldībai no savas puses administratīvās teritorijas iedzīvotāju interesēs ir pienākums veikt tādu pasākumu izpildi, kas šo piesārņojumu samazina vai novērš.

Atbilstoši Latvijas Republikas Satversmes 115. pantam valsts aizsargā ikviena tiesības dzīvot labvēlīgā vidē, savukārt „valsts” Satversmē „lietots tā visplašākajā izpratnē. [...] ar to saprotamas arī pašvaldības un citas atvasinātās publisko tiesību juridiskās personas, kurām kopīgi ar valsts pārvaldes iestādēm ir pienākums aizsargāt ikviena tiesības dzīvot labvēlīgā vidē” (*sk. Latvijas Republikas Satversmes komentāri. VIII nodaļa. Cilvēka pamattiesības. Autoru kolektīvs prof. R. Baloža zinātniskā vadībā. – Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2011.-728.lpp*).

No likuma „Par piesārņojumu” 5. panta un 18.¹ panta izriet, ka pašvaldība veic nepieciešamos pasākumus, lai novērstu, vai, ja tas nav iespējams, samazinātu vides piesārņojumu vai tās risku, tostarp trokšņa radīšanas gadījumā.

Likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 14., 14.¹ un 15. pants paredz pašvaldības līdzdalību un iesaisti ietekmes uz vidi novērtējuma procesā, taču normatīvi tiesiskais regulējums tieši neregulē, kā pašvaldībai aizsargāt savas administratīvās teritorijas iedzīvotāju intereses apstākļos, kad tā šajā procesā konstatē, ka ietekmes uz vidi novērtēšanas procesā paredzētā darbība netiek pietiekami vispusīgi pārbaudīta, izvērtēta un ar objektīviem mērījumiem pierādīta paredzētās darbības ietekme uz cilvēku veselību un vidi, lai gan šī ietekme ir starptautiski atzīta. Lai arī paredzētā darbība var atbilst teritorijas plānošanu regulējošajiem normatīvajiem aktiem, bet, ja ietekmes uz vidi novērtējuma procesā jau ir paredzams, ka tās īstenošanas rezultātā pēc paredzētās darbības akceptēšanas faktiski tiek radīta negatīva ietekme uz personu veselību un vidi, tad Pašvaldība, aizsargājot sava novada iedzīvotāju intereses šādā gadījumā, ir tiesīga lūgt nodrošināt, ka paredzētajai darbībai, izmantojot sertificētas metodes, tiek veikti visi nepieciešamie mērījumi, lai šo negatīvo ietekmi pilnībā identificētu un noteiktu nepieciešamos pasākumus tās novēršanai vai samazināšanai.

Ievērojot iepriekš minētos apstākļus, argumentus, kā arī tiesiskos apsvērumus, un, pamatojoties uz likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 26. panta trešo daļu, Pašvaldība lūdz:

1. Uzdot ietekmes uz vidi ierosinātajam SIA “Latvijas vēja parki”, reģistrācijas numurs: 40203415150, nodrošināt normatīvajos aktos noteiktās sabiedrības tiesības uz informāciju vai līdzdalību ietekmes uz vidi novērtējuma procesā paredzētajai darbībai: vēja elektrostaciju parka “Limbaži” un tā saistītās infrastruktūras projekta īstenošanai Limbažu novada Salacgrīvas un Viļķenes

pagastā, ievērojot šajā sūdzībā minētos iebildumus un Augstākās tiesas Īrijā lietā *Raymond Byrne and Lorna Moorhead* identificētās vēja elektrostaciju parka īpašības attiecībā uz troksni, tā modulācijām, un mirgošanas efektu, un to īpašību novērtējumu un ietekmi uz cilvēku veselību un tiesībām dzīvot labvēlīgā vidē.

2. Uzdots SIA “Latvijas vēja parki”, reģistrācijas numurs: 40203415150, nodrošināt akustikas (un / vai citu) ekspertu pieaicināšanu un atzinumu iegūšanu ietekmes uz vidi novērtējumā paredzētajai darbībai: vēja elektrostaciju parka “Limbaži” un tā saistītās infrastruktūras projekta īstenošanai Limbažu novada Salacgrīvas un Viļķenes pagastā, uzdodot to izpildīt sertificētam ekspertam, uzdodot izvērtēt visas 10 Augstākās tiesas Īrijā lietā *Raymond Byrne and Lorna Moorhead* identificētās vēja elektrostaciju parkam raksturīgās un ietekmi uz cilvēku un vidi radošās īpašības (*sk. sprieduma 37.-57. punktu*).
3. Uzdots SIA “Latvijas vēja parki”, reģistrācijas numurs: 40203415150, pārvērtēt vai plānoto vēja turbīnu attālums 2 km attālumā no administratīvajā teritorijā esošajām būvēm (dzīvojamām mājām) ir pietiekams, lai neradītu negatīvu ietekmi uz tajā dzīvojošo personu veselību un labvēlīgu vidi, ievērojot Augstākās tiesas Īrijā lietā *Raymond Byrne and Lorna Moorhead* identificētās vēja elektrostaciju parkam raksturīgās un ietekmi uz cilvēku un vidi radošās īpašības, un izvērtēšanā izmantojot nepieciešamos mērījumus vai ekspertīzi.
4. Uzdots SIA “Latvijas vēja parki”, reģistrācijas numurs: 40203415150, ainavu eksperta atzinumu iekļaut ietekmes uz vidi novērtējumā pilnā apjomā, attiecīgi izdarot atzinumam atbilstošas nepieciešamās korekcijas.
5. Uzdots SIA “Latvijas vēja parki”, reģistrācijas numurs: 40203415150, nodrošināt ekspertu vai kompetento institūciju pieaicināšanu un atzinumu iegūšanu ietekmes uz vidi novērtējumā paredzētajai darbībai: vēja elektrostaciju parka “Limbaži” un tā saistītās infrastruktūras projekta īstenošanai Limbažu novada Salacgrīvas un Viļķenes pagastā attiecībā uz lībisko kultūrtelpu.
6. Uzdots SIA “Latvijas vēja parki”, reģistrācijas numurs: 40203415150, izvērtēt VES parka radīto ietekmi, t.sk. arī paredzamos zaudējumus un to kompensējošos pasākumus, uz visiem tūrisma uzņēmumiem 3 km attālumā no VES parka.
7. Uzdots SIA “Latvijas vēja parki”, reģistrācijas numurs: 40203415150, pārbaudīt un pārvērtēt, nepieciešamības gadījumā izmantojot attiecīgas sertificētas mērīšanas metodes vai ekspertīzes, šajā sūdzībā minētos iebildumus par VES parka ietekmi uz 1. punkta apakšpunktos uzskaitītajiem objektiem un apstākļiem.

Pielikumā:

- 1) Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas 2025. gada 10. jūlija vēstule Nr. 1-15/3363;
- 2) Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas 2025. gada 26. augusta vēstule Nr. 1-17/4167;

- 3) Kultūras ministrijas 2025. gada 20. jūnija vēstule Nr. 3.3-1/859;
- 4) AS "Latvijas valsts meži" elektroniski parakstīta vēstule par VES parka ietekmi uz izrakteņu iegūšanu karjeros "Stienūži IV" un "Stienūži V";
- 5) SIA "Enviroprojekts" 2025. gada 7. oktobra vēstule Nr. 07/10-25;
- 6) Biedrības "Nākotne Ziemeļvidzemē" 2025. gada 1. oktobra iesniegumi;
- 7) Limbažu novada pašvaldības 2025. gada 15. augusta vēstule Nr.4.8.3/25/1798N par precizēto ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu.

Limbažu novada pašvaldības
Domes priekšsēdētāja

Sigita Upmale

Iveta Umule
20248852

ŠIS DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR
LAIKA ZĪMOGU